

29.4.2021

Mitä tiedämme ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tulleista 18–25-vuotiaista nuorista, heidän tarpeistaan sekä tuesta?

29.4.2021

Laura Lempinen ja Kaisa Eichhorn

Diakonissa-
laitos

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Taustaa

- Vuonna 2015 Suomeen ilman huoltajaa 3024 alaikäistä lasta/nuorta
- Diakonissalaitos: 4 asumisyksikköä
- Kummiperhetoiminta käynnistyi

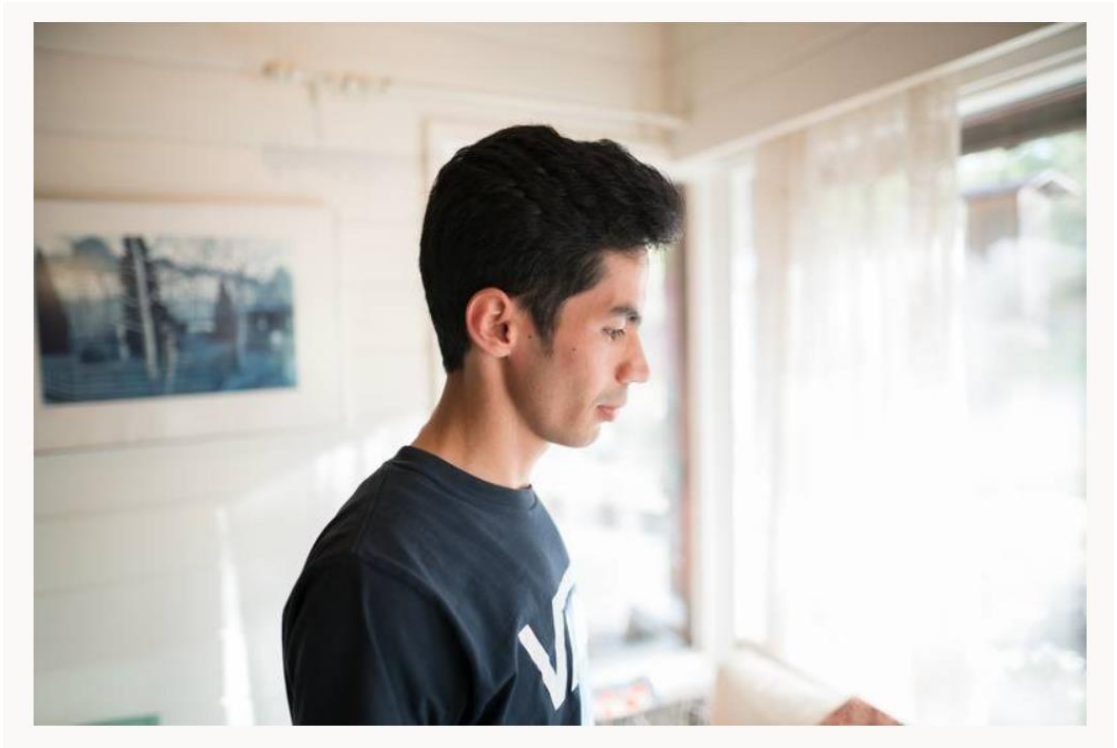
Vuosina 2016-2021 noin 235 nuorta saanut oman kummin/kummiperheen

Ensimmäinen kriittinen kohta

Nuori täyttää 18 vuotta:

- Muutto omaan kotiin ja siirtyminen perheryhmäkodista jälkihuollon (nykyiset tukitoimet) piiriin
- Työntekijät vaihtuvat, tuki kevenee
- Vaaditaan itsenäisyyttä asioiden hoidossa ja arjen toiminna

Toinen kriittinen kohta

Nuori muuttaa toiseen kuntaan
opiskelemaan:

- Esim. pk-seudulle muuttanut paljon nuoria muualta Suomesta
- Aina uusi kunta ei tiedä nuoren muutosta ja nuori jää tukipalvelujen ulkopuolelle
- Joskus nuori jää ilman asuntoa

Kuvituskuva Julia Varala

Huomioita ja tarpeita

- Yksinäisyys
- Itsenäistymisen taitojen puute
- Verkostojen puute
- Joillain asiat jo solmussa siinä vaiheessa kun ne tulevat esiin
- Covid-19
- Matalan kynnyksen tuen tarve akuutisti, ilman ajanvarausta
- Rinnalla kulkevan tuen tarve
- Psykososiaalisen tuen tarve
- Tuen tarve virka-aikojen ulkopuolella iltaisin ja viikonloppuisin
- Toive tutustua suomalaisiin ja tarve kokea osallisuutta suomalaiseen yhteiskuntaan

Itsenäistyvien nuorten tilanne:

- Yksin maahan tulleilla on palvelutarpeita, joita ei aina tunnisteta ja joihin ei aina pystytä meidän yhteiskunnan eri osa-alueilla vastaamaan riittäväällä tavalla
- Nuorilla on kasaantuneena riski- ja kuormitustekijöitä jotka kasvattavat riskiä jäädä yhteiskunnan kannattelevien rakenteiden ulkopuolelle, syrjäytymiskehitys
- Erilaiset nivelvaiheet erityinen riskikohta, täysi-ikäistyminen, siirtymä pois tukitoimenpiteiden piiristä, opintojen päättäminen (työllistyminen), Covid-19 kriisi

Tuki itsenäistyville nuorille

- Lakimuutoksen (laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain 27 ja 49 §:n muuttamisesta) yhteydessä ikäraja nostettiin 25-vuoteen (Astui voimaan 15.7.2020)
- Ennen lakimuutosta 21-vuotta täyttäneet nuoret voidaan palauttaa tukitoimien piiriin
- Yksin maahan tulleilla ei ole subjektiivista oikeutta tukitoimenpiteisiin toisin kuin lastensuojelun jälkihuollossa
- Palvelut toteutuvat eri kunnissa eri tavoin (sisältö, intensiteetti, laajuus, resurssit, organisoituminen) (Lepola 2019)

- Lainsäädännön ja tulkinnan haasteet --> erilaisia käytäntöjä ja resursseja eli hieman erilaisia tulkintoja koskien sitä, mitä tukitoimenpiteitä pitäisi ja voidaan tarjota (Lepola 2019)
- Osassa kunnista (esim. Pääkaupunkiseutu) itsenäistymisen tuki on turvattu ja ylipäättään osa yksin maahan tulleista nuorista pärjää myös hyvin.
- Osalle saatavilla oleva tuki (palvelut, järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan tuki) ei ole riittävää --> vaikeudet kasautuvat
- Hollannista viitteitä siitä, että näillä nuorilla on vaara jäädä pysyvästi yhteiskunnan, esimerkiksi työelämän ulkopuolelle

- Tarvitaan eri sektoreiden välistä yhteistyötä jotta nuoret saavat tarvitsemansa tuen elämänsä rakentamiseen Suomessa
- YEE - hankkeessa on tarkoituksena paneutua edelleen syvemmin näiden nuorten tilanteisiin ja tarpeisiin sekä osaltaan kehittää ja rakentaa yhteistyötä sekä verkostoja julkisten palveluiden, järjestöjen, yritysten, kansalaisyhteiskunnan ja tietysti nuorten itsensä välillä ja kesken

Keskeiset selvitykset

- Martiskaisen Taina & Toivonen Virve 2019: Kotoutumisen polku- Ilman huoltajaa tulleiden lasten oikeudet, tarpeet ja palvelut. Lastensuojelun keskusliiton verkkojulkaisu 6/2019.
- Lepola, Outi 2019 Kriisituesta kuntosalikorttiin – yksin tulleiden nuorten jälkihuolto kunnissa. Siirtolaisinstituutti.
- Niskanen, Markku & Åstedt, Tuija (toim.) 2020. Näkökulmia monikulttuurisen taustan omaavan lapsen ja perheen tukemiseen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

29.4.2021

Kiitos

Kaisa Eichhorn: kaisa.eichhorn@hdl.fi, p. 050 467 4344

Laura Lempinen: laura.lempinen@hdl.fi, p. 050 502 2349

Diakonissa-
laitos

 @HDLsaatio

 /diakonissalaitos